

Peter Mišúr

NOVÁ MÉDIA A SOCIÁLNÍ SÍTĚ

METODIKA PRO UČITELE

I | R
D | S

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MS
MT

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Peter Mišúr

NOVÁ MÉDIA A SOCIÁLNÍ SÍTĚ

METODIKA PRO UČITELE
ke skriptům pro studenty k projektu IRDS

Výukový blok č. 2

INFORMACE
PRO ROZVOJ DEMOKRATICKÉ
SPOLEČNOSTI

2020

Obsah

ÚVOD

VÝUKOVÝ BLOK I

Média

- 1a Přednáška na téma „Struktura českých médií – obsah a forma publikačních výstupů“ 4
- 1b Diskuse na téma „Jak hledat hodnotový základ pro posouzení struktury českých médií“ 24
- 1c Samostatná práce studentů na téma „Podnikatelský projekt vybraného média“ 28

VÝUKOVÝ BLOK II

Právní informace

- 2a Přednáška na téma „Struktura právních informací v českých médiích“ 29
- 2b Diskuse na téma „Jak nacházet právní základ v publikačních výstupech českých médií“ 29
- 2c Samostatná práce studentů na téma „Napsání zprávy a otázek pro rozhovor k legislativní přípravě návrhu zákona“ 29

VÝUKOVÝ BLOK III

Manipulace informacemi a obrana proti ní

- 3a Přednáška na téma „Právní informace a prostředky mediální manipulace“ 31
- 3b Diskuse na téma „Jak odhalovat mediální manipulaci nástroji neformální logiky“ 31
- 3c Samostatná práce studentů na téma „Napsání manipulativního publicistického textu k soudní aplikaci zákona“ 32

- ZÁVĚR** 32

Úvod

Doplňkové studium „Média, právní informace a prostředky manipulace“ je rozdělen do tří vzájemně provázaných celků – výukových bloků, které by na sebe měli navazovat a učitel by je měl vést s odstupem jednoho až dvou týdnů. Délka jednoho výukového bloku celku by měla trvat čtyři vyučovací hodiny s tím, že by vždy obsahoval teoretický základ (ve formě přednášky) – 1 vyučovací hodina, na který by navazovalo interaktivní přezkoušení (ve formě diskuse) – 1 vyučovací hodina a končil by samostatnou prací studentů (zpracování konkrétních materiálů dle zadání vyučujícího), na kterou by navázalo hodnocení studentů mezi sebou – 2 vyučovací hodiny.

Základním výukovým podkladem ve všech výukových blocích by byla skrip-ta, která by byla doplněná o vybrané pramenné materiály, zejména legisla-tivní povahy. Jako doplněk je možné použít rovněž studijní materiály z jiných zdrojů, které jsou uvedené v doporučené literatuře.

Závěr všech tří výukových bloků, resp. celého cyklu doplňkového studia „Média, právní informace a prostředky manipulace“, by mělo ukončit hodno-cení ze strany vyučujících pře studenty, na které by navázalo verbální hodno-cení studentů. Výsledkem by mělo být doporučení pro případné pokračování ve výuce v dalším období.

1. VÝUKOVÉ BLOKY – PŘÍPRAVA A OBSAH

Výukový blok I

MÉDIA

- 1a) Přednáška na téma „Struktura českých médií – obsah a forma publikačních výstupů“**
- 1b) Diskuse na téma „Jak hledat hodnotový základ pro posouzení struktury českých médií“**
- 1c) Samostatná práce studentů na téma „Podnikatelský projekt vybraného média“**

1a) Přednáška na téma „Struktura českých médií – obsah a forma publikačních výstupů“

Přednášející a studenti si před přednáškou přečtou k tématu přečtou první kapitolu skript pro studenty „1. Čtení médií a v médiích“. Obsah kapitoly nebude předmětem přednášky, ale podkladem pro ni.

Záměrem přednášky bude, aby se přednášející na základě kapitoly rozvinul vlastní úvahu o tématu, přičemž se zaměří na sporná, resp. diskusní témata. Doporučuji přitom zaměřit se na následující kruhy:

- Co je to novinářská informace (rozlišit informaci, zprávu, komentující informaci a konečně soubor informací a soubor zpráv).
- Řazení informací a zpráv do médií (rozlišit přitom média veřejné služby, veřejnoprávní média a soukromoprávní média).
- Pojem vlastnictví ve vztahu k médiím (se zaměřením na práva vlastníka zasahovat do obsahu médií, přiblížit pojem „cenzura“).

Forma přednášky bude mít dialogovou podobu. Po stručném úvodu, v němž přednášející seznámí studenty s obsahem přednášky a jejími cíli bude v dalším čase nastolovat témata, kterou budou souběžně předmětem diskuse. Vyzve studenty k možnosti přímo klást otázky a rovněž na ně hledat odpovědi. Přednášející současně podpoří výměnu názorů mezi studenty samotnými. Jeho role se bude proměňovat z role přednášejícího do role moderátora diskuse až po jeho hodnotitele. Závěr přednášky bude zaměřen na shrnutí témat, které byly na začátku nastoleny přednášejícím. Shrnutí může provést přednášející sám, anebo nechá témata shrnout neaktivnějším diskutujícím ze strany studentů, přičemž jeho shrnutí sám upraví či doplní.

1a) Podklady k přednášce

Základní podklady k přednášce bude tvořit kapitola skript pro studenty s názvem „1. Čtení médií a v médiích“, která bude doplněná pro přednášející o následující dokumenty.

Zákony (výňatky)

Regulace rozhlasového a televizního vysílání (médií veřejné služby i soukromoprávního vysílání)

Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon zapracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾ a upravuje výkon státní správy v oblasti rozhlasového a televizního vysílání.

§ 3

Působnost zákona

(1) Tento zákon se vztahuje na

- a) provozovatele vysílání, který toto vysílání provozuje na základě zvláštních právních předpisů,^{3),4)} (dále jen „provozovatel vysílání ze zákona“),
- b) provozovatele vysílání, který toto vysílání provozuje na základě licence udělené podle tohoto zákona, (dále jen „provozovatel vysílání s licenci“),
- c) provozovatele převzatého vysílání, který toto vysílání provozuje na základě registrace podle tohoto zákona.

(2) Na právnickou nebo fyzickou osobu, která není uvedena v odstavci 1 a provozuje televizní vysílání nebo převzaté televizní vysílání, se tento zákon vztahuje, lze-li ji považovat za usazenou v České republice podle odstavce 3, nebo splňuje-li podmínky podle odstavce 4 anebo odstavce 5.

Zákonná úprava kontroly rozhlasového a televizního vysílání veřejné služby (v plnění funkce poskytovatele veřejné služby) a soukromého (v plnění povinností vyplývajících z provozování vysílání)

§ 4

Postavení Rady pro rozhlasové a televizní vysílání

(1) Zřizuje se Rada pro rozhlasové a televizní vysílání se sídlem v Praze.

(2) Rada je ústřední správní úřad, který vykonává státní správu v oblasti rozhlasového a televizního vysílání, převzatého vysílání a v oblasti audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání poskytovaných podle jiného právního předpisu, a dohlíží na zachovávání a rozvoj plurality programové nabídky a informací v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a převzatého vysílání, dbá na jeho obsahovou nezávislost a plní další úkoly stanovené tímto zákonem a zvláštními právními předpisy.

§ 5

Působnost Rady

RADA

- a) dohlíží na dodržování právních předpisů v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a podmínek stanovených v rozhodnutí o udělení licence či v rozhodnutí o registraci,
- b) uděluje, mění a odnímá licence k provozování rozhlasového a televizního vysílání,
- c) vydává, mění a zrušuje rozhodnutí o registraci k provozování převzatého vysílání,
- d) vede evidenci provozovatelů vysílání a provozovatelů převzatého vysílání,
- e) pravidelně uveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup přehled žádostí o licenci a registraci a přehled udělených licencí a jejich změn, registrací a jejich změn,
- f) ukládá správní tresty podle tohoto zákona,
- g) monitoruje obsah rozhlasového a televizního vysílání,

- h) uděluje souhlas Českému telekomunikačnímu úřadu k vydávání individuálního oprávnění k využívání rádiových kmitočtů pro jiné radiokomunikační služby v části rádiového spektra vyhrazené výhradně pro rozhlasové a televizní vysílání,
- i) vyžaduje od Českého telekomunikačního úřadu stanovisko obsahující zkoordinované kmitočty pro analogové rozhlasové a televizní vysílání, včetně jejich technických parametrů; v žádosti o stanovisko Rada označí území, které má být vysíláním pokryto a požadované umístění vysílače,
- j) vyžaduje pro účely řízení o udělení licence k provozování rozhlasového a televizního vysílání nebo pro účely změny licenčních podmínek od Českého telekomunikačního úřadu stanovisko^{1a}); v žádosti o stanovisko Rada označí území, které má být vysíláním pokryto,
- k) stanoví územní rozsah vysílání pro provozovatele vysílání ve shodě se stanoviskem Českého telekomunikačního úřadu,
- l) spolupracuje s Českým telekomunikačním úřadem v rozsahu podle zvláštních právních předpisů,
- m) podílí se svými stanovisky a návrhy na vytváření zásad státní politiky České republiky ve vztahu k vysílání a koncepci jeho rozvoje a ve vztahu ke zvyšování úrovně mediální gramotnosti,
- n) stanoví programy a služby přímo související s těmito programy, které mají být povinně šířeny ve veřejném zájmu prostřednictvím sítí elektronických komunikací pro rozhlasové a televizní vysílání, přezkoumává trvání potřeby jejich povinného šíření a předkládá Českému telekomunikačnímu úřadu závazná stanoviska pro účely uložení nebo zrušení jejich povinného šíření podle zvláštního právního předpisu,
- o) vydává statut a jednací řád Rady a organizační řád Úřadu Rady,
- p) předkládá návrh svého rozpočtu a závěrečného účtu Ministerstvu financí a příslušnému orgánu Poslanecké sněmovny,
- r) zveřejňuje usnesení Rady, výroční zprávu Rady, zápisy z jednání Rady, nebrání-li tomu zvláštní právní předpisy, a případně další informace způsobem umožňujícím dálkový přístup,
- s) zveřejňuje rozhodnutí soudu o opravném prostředku a žalobě proti rozhodnutí Rady,
- t) provádí v případě přeshraniční spolupráce dozor a postupuje přitom podle příslušného předpisu Evropských společenství v rozsahu věcné působnosti zvláštních právních předpisů, kterými jsou promítnuty směrnice EU,

- u) spolupracuje s orgány Evropské unie a s regulačními orgány členských států Evropské unie s obdobnou věcnou působností zejména při předávání a získávání údajů a informací stanovených zákonem, rozhodnutími vydanými na základě zákona nebo právními akty Evropské unie a plní další úkoly, které pro oblasti regulace televizního vysílání vyplývají z členství České republiky v Evropské unii,
- v) zabezpečuje provádění závazků vyplývajících z Evropské úmluvy o přeshraniční televizi a zastupuje Českou republiku ve Stálém výboru zřízeném podle čl. 20 Evropské úmluvy o přeshraniční televizi,
- w) spolupracuje v oblasti regulace televizního vysílání s příslušnými orgány států, které nejsou členskými státy Evropské unie nebo smluvními stranami Evropské úmluvy o přeshraniční televizi,
- x) spolupracuje v rozsahu své působnosti s právními osobami založenými v souladu s právním řádem České republiky, jejichž předmět činnosti zahrnuje samoregulaci v některé z oblastí upravených tímto zákonem nebo zvláštním právním předpisem a na této samoregulaci se aktivně podílejí provozovatelé vysílání, provozovatelé převzatého vysílání nebo poskytovatelé audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání, je-li spolupráce samoregulačním orgánem písemně vyžádána, a to zejména při vytváření účinných samoregulačních systémů a při zavádění opatření na podporu mediální gramotnosti; seznam spolupracujících samoregulačních orgánů zveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup,
- y) vydává prováděcí právní předpisy v oblasti provozování rozhlasového a televizního vysílání a audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání v rozsahu zmocnění podle tohoto zákona,
- z) vydává stanoviska, která vyjadřují právní názor Rady ve věcech náležejících do její působnosti podle zákona,
- za) plní další úkoly stanovené tímto zákonem nebo jiným právním předpisem.

§ 6

Povinnosti Rady

(1) Rada je povinna předkládat Poslanecké sněmovně každoročně výroční zprávu o své činnosti a o stavu v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a v oblasti poskytování audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání, která obsahuje zejména

- a) aktuální seznam provozovatelů vysílání, provozovatelů převzatého vysílání a poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání,
- b) informaci o situaci v rozhlasovém a televizním vysílání, v převzatém rozhlasovém a televizním vysílání a v poskytování audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání včetně informace o postupu při přechodu na digitální vysílání,
- c) informaci o dodržování právních předpisů v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a poskytování audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání a o uložených správních trestech,
- d) informaci o výsledcích kontrol dodržování povinností stanovených zákonem provozovatelům vysílání, provozovatelům převzatého vysílání a poskytovatelům audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání a o dodržování podmínek stanovených provozovatelům vysílání a provozovatelům převzatého vysílání,
- e) informaci o udělených licencích a kritériích, na základě kterých byly licence uděleny žadatelům o licenci a zamítnuty žádosti všech ostatních účastníků řízení,
- f) informaci o změnách licenčních podmínek provozovatelů vysílání s licenci,
- g) informaci o podpoře evropské tvorby a evropské nezávislé tvorby, o plnění podílu evropské tvorby a nezávislé tvorby a o důvodech případného nedosahování stanovených podílů v televizním vysílání, včetně informace o podpoře tvorby evropských děl při poskytování audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání,
- h) informaci o stavu a úrovni samoregulace v oblastech rozhlasového a televizního vysílání, převzatého vysílání a poskytování audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání a o výsledcích spolupráce se samoregulačními orgány,
- i) informaci o úrovni mediální gramotnosti ve vztahu k novým komunikačním technologiím a o opatřeních přijímaných na podporu mediální gramotnosti ze strany provozovatelů rozhlasového a televizního vysílání, provozovatelů převzatého vysílání, poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání a samoregulačních orgánů.

(2) Výroční zprávu je Rada povinna předložit Poslanecké sněmovně ke schválení a současně předsedovi vlády ke stanovisku nejpozději do 30. dubna každého kalendářního roku. Současně je povinna ji zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup. Výroční zpráva je veřejná ode dne jejího

schválení Radou, jenž na ní musí být vyznačen. Poslanecká sněmovna je oprávněna vyžadovat od Rady vysvětlení a dodatečné informace k výroční zprávě. Rada je povinna poskytnout vysvětlení a dodatečné informace v přiměřené lhůtě, kterou stanoví Poslanecká sněmovna.

(3) Poslanecká sněmovna může předsedovi vlády navrhnout odvolání Rady, neplní-li Rada opakovaně závažným způsobem povinnosti uvedené v § 5 a v odstavcích 1 a 2 nebo pokud opětovně neschválí pro závažné nedostatky výroční zprávu.

(4) Vláda a orgány státní správy spolupracují s Radou ve věcech vysílání a jsou zejména povinny, jde-li o věci vysílání, vyžádat si vždy stanovisko Rady a v mezích své působnosti poskytnout Radě potřebnou součinnost.

(5) Ministerstvo kultury si může vyžádat od Rady údaje potřebné pro účely plnění závazků, které pro Českou republiku vyplývají z mezinárodních smluv (4b), popřípadě z jejího členství v mezinárodních organizacích. Rada je povinna tyto údaje ministerstvu poskytnout.

Regulace médií veřejné služby

Zákon České národní rady č. 483/1991 Sb., o České televizi

Zákonná formulace ČT jako poskytovatele veřejné služby

§ 2

(1) Česká televize poskytuje službu veřejnosti tvorbou a šířením televizních programů, popřípadě dalšího multimediálního obsahu a doplňkových služeb na celém území České republiky za účelem naplňování demokratických, sociálních a kulturních potřeb společnosti a potřeby zachovat mediální pluralitu.

(2) Hlavními úkoly veřejné služby v oblasti televizního vysílání jsou zejména

- a) poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů,
- b) přispívání k právnímu vědomí obyvatel České republiky,
- c) vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů pro

všechny skupiny obyvatel se zřetelem na svobodu jejich náboženské víry a přesvědčení, kulturu, etnický nebo národnostní původ, národní totožnost, sociální původ, věk nebo pohlaví tak, aby tyto programy a pořady odrážely rozmanitost názorů a politických, náboženských, filozofických a uměleckých směrů, a to s cílem posílit vzájemné porozumění a toleranci a podporovat soudržnost pluralitní společnosti,

- d) rozvíjení kulturní identity obyvatel České republiky včetně příslušníků národnostních nebo etnických menšin,
- e) výroba a vysílání zejména zpravodajských, publicistických, dokumentárních, uměleckých, dramatických, sportovních, zábavných a vzdělávacích pořadů a pořadů pro děti a mládež.

§ 3

(1) Česká televize naplňuje veřejnou službu v oblasti televizního vysílání zejména tím, že

- a) provozuje zemské celoplošné digitální vysílání alespoň 4 televizních programů, multimediálního obsahu a doplňkových služeb prostřednictvím sítě zemských vysílacích rádiových zařízení s využitím rádiových kmitočtů vyhrazených pro Českou televizi státním orgánem, který vykonává správu kmitočtového spektra podle zvláštního právního předpisu,
- b) jako provozovatel multiplexu veřejné služby sestavuje společně s Českým rozhlasem souhrnný datový tok a odpovídá za jeho správu a jeho předání k šíření zemskou sítí vysílacích rádiových zařízení,
- c) zřizuje síť vlastních zpravodajů,
- d) v oblasti zpravodajských a publicistických pořadů zajišťuje regionální vysílání prostřednictvím televizních studií České televize pro území jejich působnosti. Regionální vysílání každého televizního studia musí vyváženě obsahovat příspěvky z celého území jeho působnosti,
- e) vytváří archívní fondy, udržuje je a podílí se na jejich využívání jako součásti národního kulturního bohatství,
- f) podporuje českou filmovou tvorbu a kulturní projekty,
- g) vysílá díla domácí a zahraniční tvorby,
- h) poskytuje alespoň na jednom vysílaném programu 24hodinovou programovou službu, včetně aktuálního zpravodajství,
- i) poskytuje teletextové služby,

- j) opatřuje alespoň 70 % vysílaných pořadů skrytými nebo otevřenými titulky a alespoň 2 % vysílaných pořadů vyrábí v českém znakovém jazyce nebo opatřuje simultánním tlumočením do českého znakového jazyka pro osoby se sluchovým postižením a dále alespoň 10 % vysílaných pořadů zpřístupňuje pro osoby se zrakovým postižením,
- k) vyvíjí činnost v oblastech nových vysílacích technologií a služeb,
- l) poskytuje audiovizuální mediální služby na vyžádání,
- m) poskytuje veřejnosti informace a obsah podle § 2 odst. 1 prostřednictvím internetových stránek a aplikací České televize.
- n) kinematografická díla zahraniční tvorby, filmy a seriály zahraniční tvorby vytvořené pro televizní vysílání, které jsou opatřeny dabingem, vysílá zároveň v původním znění s titulky v českém jazyce, nebrání-li tomu překážky právní nebo technické povahy.

Zákonná úprava kontroly ČT v plnění její funkce poskytovatele veřejné služby

§ 4

(1) Orgánem, jímž se uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu činnosti České televize je Rada České televize. Rada má 15 členů. Členy Rady volí a odvolává Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky tak, aby v ní byly zastoupeny významné regionální, politické, sociální a kulturní názorové proudy.

(2) Návrhy kandidátů na členy Rady předkládají Poslanecké sněmovně organizace a sdružení představující kulturní, regionální, sociální, odborové, zaměstnavatelské, náboženské, vzdělávací, vědecké, ekologické a národnostní zájmy. Návrhy lze předložit ve lhůtě 15 dnů ode dne zveřejnění výzvy předsedy Poslanecké sněmovny k předložení návrhů způsobem stanoveným usnesením Poslanecké sněmovny.

(3) Členem Rady může být zvolen občan České republiky, který

- a) je způsobilý k právním úkonům,
- b) má trvalý pobyt na území České republiky, a
- c) je bezúhonný; za bezúhonného se nepovažuje ten, kdo byl pravomoc-

ně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně, pokud jeho odsouzení pro tento trestný čin nebylo zahlazeno nebo se na něho z jiného důvodu nehledí jako by nebyl odsouzen, a ten, kdo nesplňuje požadavky podle zvláštního zákona.

(4) Členové Rady jsou voleni z kandidátů navržených podle odstavce 2, a to na funkční období 6 let, přičemž každé 2 roky je volena jedna třetina členů; mohou být zvoleni opětovně. Na místa uprázdněná z jiného důvodu než pro uplynutí funkčního období jsou voleni noví členové na dobu zbývající do konce funkčního období toho člena, jehož místo se uprázdnilo; je-li tato doba kratší než 1 rok, omezení možnosti opětovného zvolení neplatí. V případě odvolání Rady podle § 6 odst. 3 a následném zvolení všech členů Rady Rada na své první schůzi losem určí 5 členů Rady s funkčním obdobím 2 roky, 5 členů Rady s funkčním obdobím 4 roky a 5 členů Rady s funkčním obdobím 6 let.

(5) Rada je ze své činnosti odpovědná Poslanecké sněmovně.

(6) Členství v Radě je veřejnou funkcí. V souvislosti s jejím výkonem přísluší členům Rady odměna, jejíž výši určí svým usnesením Poslanecká sněmovna.

(7) Rada volí ze svého středu předsedu a odvolává ho.

§ 5

(1) Členství v Radě je neslučitelné s funkcí prezidenta republiky, poslance nebo senátora, člena vlády, soudce, státního zástupce, člena Nejvyššího kontrolního úřadu, člena bankovní rady České národní banky, s jakoukoli funkcí ve veřejné správě, s funkcí člena Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, člena Rady Českého rozhlasu, člena Rady České tiskové kanceláře, s funkcí generálního ředitele Českého rozhlasu a s funkcí člena dozorčí komise České televize nebo člena dozorčí komise Českého rozhlasu.

(2) Člen Rady nesmí zastávat žádnou funkci v politických stranách, politických hnutích nebo občanských sdruženích, ani nesmí při výkonu své funkce v Radě jejich jménem vystupovat nebo působit v jejich prospěch nebo ve prospěch jiných skupinových zájmů; dále se nesmí podílet na podnikání

v oblasti hromadných sdělovacích prostředků, ani nesmí zastupovat obchodní zájmy, které by mohly být v rozporu s výkonem jeho funkce nebo by mohly ohrozit důvěru v nezávislost nebo nestrannost jeho rozhodování v Radě. Člen Rady nesmí v České televizi zastávat jinou funkci nebo vykonávat výdělečnou činnost, ani nesmí mít od České televize jiné příjmy, než peněžitá plnění poskytovaná v souvislosti s výkonem funkce podle tohoto zákona nebo příjmy z užití předmětů ochrany podle autorského zákona.

(3) Předpoklady pro výkon funkce člen Rady nespĺňuje, je-li osobou blízkou osobě, která v České televizi zastává placenou funkci nebo vykonává výdělečnou činnost, popřípadě má od České televize jiné příjmy, než příjmy z užití předmětů ochrany podle autorského zákona, anebo která se podílí na podnikání v oblasti hromadných sdělovacích prostředků nebo zastupuje obchodní zájmy, které by mohly ohrozit důvěru v nezávislost nebo nestrannost rozhodování člena Rady v Radě.

§ 8

(1) Do působnosti Rady náleží:

- a) jmenovat a odvolávat generálního ředitele a na jeho návrh ředitele televizních studií; rozhodnutí o odvolání generálního ředitele musí být písemně odůvodněno a nejpozději do 7 dnů ode dne jeho doručení generálnímu řediteli uveřejněno Radou způsobem umožňujícím dálkový přístup,
- b) schvalovat rozpočet České televize, přehled pohledávek a závazků a účetní závěrku České televize podle zvláštního právního předpisu, ověřenou auditorem podle zvláštního právního předpisu;5) do doby schválení rozpočtu hospodaří Česká televize podle svého dlouhodobého plánu ekonomického rozvoje,
- c) kontrolovat účelné a hospodárné využívání finančních zdrojů a majetku České televize podle schváleného rozpočtu, plnění povinností České televize převádět a používat výnosy z vysílání reklam v souladu s tímto zákonem a zvláštním právním předpisem5a) a na zjištěné nedostatky písemně upozorňovat generálního ředitele,
- d) sledovat naplňování požadavků práva Evropských společenství na transparentnost finančních vztahů v České televizi,
- e) schvalovat na návrh generálního ředitele Statut České televize,
- f) předkládat Poslanecké sněmovně ke schválení Kodex České televize, který

stanoví zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání; porušení Kodexu České televize je kvalifikováno jako porušení pracovní kázně podle zvláštního zákona,

- g) schvalovat návrhy generálního ředitele na zřízení nebo zrušení televizních studií a návrhy podle § 9 odst. 8,
- h) rozhodovat o stížnostech týkajících se generálního ředitele,
- i) dohlížet na plnění úkolů veřejné služby v oblasti televizního vysílání a na naplňování zásad vyplývajících z Kodexu České televize a za tím účelem vydávat stanoviska a doporučení týkající se programové nabídky,
- j) schvalovat dlouhodobé plány programového, technického a ekonomického rozvoje,
- k) zřizovat dozorčí komisi, schvalovat její kontrolní řád a stanovit výši odměn členů dozorčí komise,
- l) určovat mzdu generálního ředitele.

(2) Rada předkládá současně Poslanecké sněmovně Výroční zprávu o činnosti České televize do 31. března bezprostředně následujícího kalendářního roku a Výroční zprávu o hospodaření České televize do 31. srpna bezprostředně následujícího kalendářního roku. Výroční zpráva o hospodaření České televize musí v samostatné části obsahovat informaci o naplňování požadavků práva Evropských společenství. Obě výroční zprávy předseda Rady nejpozději do 3 dnů ode dne jejich předložení Poslanecké sněmovně zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(3) Náklady na činnost Rady a na odměny jejích členů, jakož i náklady na činnost dozorčí komise a na odměny jejích členů se hradí ze zvláštní výdajové položky rozpočtu České televize.

(4) Rada ani její členové nesmějí přímo zasahovat do výroby a vysílání televizních pořadů.

Financování ČT

§ 10

Financování České televize

Finančními zdroji České televize jsou zejména:

- a) televizní poplatky vybírané podle zvláštního právního předpisu,
- b) příjem z vlastní podnikatelské činnosti.

Zákon České národní rady č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu

Zákonná formulace ČRo jako poskytovatele veřejné služby

§ 2

(1) Český rozhlas poskytuje službu veřejnosti tvorbou a šířením rozhlasových programů, popřípadě dalšího multimediálního obsahu a doplňkových služeb na celém území České republiky a do zahraničí.

(2) Hlavními úkoly veřejné služby v oblasti rozhlasového vysílání jsou zejména

- a) poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů,
- b) přispívání k právnímu vědomí obyvatel České republiky,
- c) vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů pro všechny skupiny obyvatel se zřetelem na svobodu jejich náboženské víry a přesvědčení, kulturu, etnický nebo národnostní původ, národní totožnost, sociální původ, věk nebo pohlaví tak, aby tyto programy a pořady odrážely rozmanitost názorů a politických, náboženských, filozofických a uměleckých směrů, a to s cílem posílit vzájemné porozumění a toleranci a podporovat soudržnost pluralitní společnosti,
- d) rozvíjení kulturní identity obyvatel České republiky včetně příslušníků národnostních nebo etnických menšin,
- e) výroba a vysílání zejména zpravodajských, publicistických, dokumentárních, uměleckých, dramatických, sportovních, zábavných a vzdělávacích pořadů a pořadů pro děti a mládež.

§ 3

(1) Český rozhlas naplňuje veřejnou službu v oblasti rozhlasového vysílání zejména tím, že

- a) provozuje analogové rozhlasové vysílání s využitím části kmitočtového spektra umožňující pokrytí území České republiky třemi celoplošnými rozhlasovými programy v pásmu velmi krátkých vln a rozhlasovými programy regionálních studií vysílanými v pásmu velmi krátkých vln, a to prostřednictvím zemských vysílacích rádiových zařízení, popřípadě prostřednictvím jiných technických prostředků; Český rozhlas může vysílat i v pásmu dlouhých a středních vln,

- b) provozuje vysílání rozhlasového programu zaměřeného výlučně na zpravodajství, publicistiku a vzdělávací pořady prostřednictvím zemských vysílacích rádiových zařízení s využitím části kmitočtového spektra v pásmu velmi krátkých vln v rozsahu, který umožňují vhodné rádiové kmitočty získané optimalizací vlastní vysílací sítě za podmínky, že nedojde ke snížení rozsahu pokrytí České republiky stanoveného tímto zákonem, a rádiové kmitočty nově vyhledané Českým rozhlasem na jeho náklady, nejvýše však v rozsahu regionálního rozhlasového vysílání⁴); tento program může Český rozhlas šířit rovněž prostřednictvím zemských vysílacích rádiových zařízení s využitím části kmitočtového spektra v pásmu středních vln a prostřednictvím jiných sítí elektronických komunikací v rozsahu celoplošného rozhlasového vysílání stanoveného tímto zákonem,
- c) provozuje zemské digitální rozhlasové vysílání šířením 3 celoplošných rozhlasových programů, uvedených v písmenu a), prostřednictvím multiplexu veřejné služby^{1a}); kromě těchto rozhlasových programů má Český rozhlas právo šířit prostřednictvím multiplexu veřejné služby další rozhlasové programy, další multimediální obsah a doplňkové služby; rozhlasové programy, další multimediální obsah a doplňkové služby šířené prostřednictvím multiplexu veřejné služby může Český rozhlas digitálně šířit rovněž prostřednictvím jiných sítí elektronických komunikací,
- d) provozuje zemské digitální vysílání tak, aby zajistil naplňování úkolů veřejné služby v oblasti rozhlasového vysílání, které odpovídá stavu rozvoje vysílacích technologií a služeb. Využívá přitom zejména části kmitočtového spektra umožňující pokrytí území České republiky rozhlasovými programy a dalším obsahem v pásmu vyhrazeném podle národní kmitočtové tabulky pro zemské digitální rozhlasové vysílání, a to zejména ve III. televizním pásmu,
- e) zřizuje síť vlastních zpravodajů,
- f) vytváří archivní fondy, udržuje je a podílí se na jejich využívání jako součásti národního kulturního bohatství,
- g) vysílá díla domácí a zahraniční tvorby,
- h) poskytuje alespoň na jednom vysílaném programu 24hodinovou programovou službu, včetně aktuálního zpravodajství,
- i) vyvíjí činnost v oblastech nových vysílacích technologií a služeb.

(2) Český rozhlas provozuje rozhlasové vysílání do zahraničí na jednom rozhlasovém programu v pásmu krátkých vln prostřednictvím zemských vy-

sílacích rádiových zařízení, popřípadě prostřednictvím jiných technických prostředků. Vysílání do zahraničí musí splňovat podmínky § 2 odst. 2 písm. a) a c) a přispívat k propagaci dobrého jména České republiky.

(3) Státní orgán, který vykonává správu kmitočtového spektra podle zvláštního právního předpisu, vyhradí po předchozím souhlasu Rady pro rozhlasové a televizní vysílání pro Český rozhlas kmitočty umožňující provozování analogového rozhlasového vysílání v rozsahu stanoveném v odstavci 1 písm. a) a v odstavci 2. Kmitočty v rozsahu a za podmínek stanovených v odstavci 1 písm. b) nebo v pásmu dlouhých a středních vln vyhradí jen tehdy, pokud o to Český rozhlas požádá.

(4) Celoplošným rozhlasovým programem se pro účely tohoto zákona rozumí rozhlasový program, jehož vysílání může přijímat alespoň 95 % obyvatel České republiky počítaných podle údajů vyplývajících z posledního sčítání lidu.

Zákonná úprava kontroly ČRo v plnění její funkce poskytovatele veřejné služby

Rada Českého rozhlasu

§ 4

(1) Orgánem, jímž se uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu činnosti Českého rozhlasu je Rada Českého rozhlasu. Rada má devět členů. Členy Rady volí a odvolává Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky tak, aby v ní byly zastoupeny významné regionální, politické, sociální a kulturní názorové proudy.

(2) Návrhy kandidátů na členy Rady předkládají Poslanecké sněmovně organizace a sdružení představující kulturní, regionální, sociální, odborové, zaměstnavatelské, náboženské, vzdělávací, vědecké, ekologické a národnostní zájmy. Návrhy lze předložit ve lhůtě 15 dnů ode dne zveřejnění výzvy předsedy Poslanecké sněmovny k předložení návrhů způsobem stanoveným usnesením Poslanecké sněmovny.

(3) Členem Rady může být zvolen občan České republiky, který

a) je způsobilý k právním úkonům,

b) má trvalý pobyt na území České republiky, a

c) je bezúhonný; za bezúhonného se nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně, pokud jeho odsouzení pro tento trestný čin nebylo zahlazeno nebo se na něho z jiného důvodu nehledí, jako by nebyl odsouzen, a ten, kdo nesplňuje předpoklady podle zvláštního zákona.

(4) Členové Rady jsou voleni z kandidátů navržených podle odstavce 2, a to na funkční období 6 let, přičemž každé 2 roky je volena jedna třetina členů; mohou být zvoleni opětovně, ne však více než na dvě funkční období jdoucí po sobě. Na místa uprázdněná z jiného důvodu než pro uplynutí funkčního období jsou voleni noví členové na dobu zbývající do konce funkčního období toho člena, jehož místo se uprázdnilo; je-li tato doba kratší než 1 rok, omezení možnosti opětovného zvolení neplatí. V případě odvolání Rady podle § 6 odst. 3 a následném zvolení všech členů Rady Rada na své první schůzi losem určí 3 členy Rady s funkčním obdobím 2 roky, 3 členy s funkčním obdobím 4 roky a 3 členy s funkčním obdobím 6 let.

(5) Rada je ze své činnosti odpovědná Poslanecké sněmovně.

(6) Členství v Radě je veřejnou funkcí. V souvislosti s jejím výkonem přísluší členům Rady přiměřená odměna, jejíž výši určí svým usnesením Poslanecká sněmovna.

(7) Rada volí ze svého středu předsedu a místopředsedy a odvolává je.

§ 5

(1) Členství v Radě je neslučitelné s funkcí prezidenta republiky, poslance nebo senátora, člena vlády, soudce, státního zástupce, člena Nejvyššího kontrolního úřadu, člena bankovní rady České národní banky, Veřejného ochránce práv, s jakoukoli funkcí ve veřejné správě, s funkcí člena Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, člena Rady České televize, člena Rady České tiskové kanceláře, s funkcí generálního ředitele České televize a s funkcí člena dozorčí komise České televize nebo člena dozorčí komise Českého rozhlasu.

(2) Člen Rady nesmí zastávat žádnou funkci v politických stranách nebo v politických hnutích, společenských organizacích a sdruženích, občan-

ských iniciativách a podobně, ani nesmí jejich jménem vystupovat nebo působit v jejich prospěch nebo ve prospěch jiných skupinových zájmů při výkonu své funkce v Radě; dále nesmí být členem společností, které působí v oblasti hromadných sdělovacích prostředků, ani zastupovat obchodní zájmy, které by mohly být v rozporu s výkonem jeho funkce nebo by mohly nepříznivě ovlivňovat jeho nestrannost a objektivitu rozhodování. S výjimkou peněžitých plnění poskytovaných v souvislosti s výkonem funkce podle tohoto zákona nesmí mít člen Rady ani osoba jemu blízká³⁾ žádný majetkový prospěch z provozování rozhlasového vysílání.

(3) Člen Rady nebo osoby jemu blízké nesmějí být v pracovněprávním nebo jiném obdobném vztahu k Českému rozhlasu, a to i dva roky po ukončení členství v Radě.

Zákon České národní rady č. 517/1992 Sb., o České tiskové kanceláři

Zákonná formulace ČTK jako poskytovatele veřejné služby

§ 2

(1) Posláním tiskové kanceláře je poskytovat objektivní a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů.

(2) Tisková kancelář poskytuje službu veřejnosti šířením slovního a obrazového zpravodajství z České republiky a ze zahraničí.

(3) Stejnou službu poskytuje tisková kancelář i do zahraničí.

Zákonná úprava kontroly ČTK v plnění její funkce poskytovatele veřejné služby

§ 4

(1) Orgánem, jímž se uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu tiskové kanceláře je Rada tiskové kanceláře. Rada má sedm členů. Členy Rady volí a odvolává Česká národní rada.

(2) Členové rady jsou voleni na funkční období pěti let, a to i opětovně. V takovém případě však ne na více než na dvě po sobě jdoucí funkční období.

(3) Rada je ze své činnosti odpovědná České národní radě.

● Další zákony upravující činnost médií

Právo EU

Směrnice Rady 89/552/EHS ze dne 3. října 1989 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/36/ES ze dne 30. června 1997, kterou se mění směrnice Rady 89/552/EHS o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/65/ES ze dne 11. prosince 2007, kterou se mění směrnice Rady 89/552/EHS o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání.

Právo ČR

Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 206/2005 Sb., o ochraně některých služeb v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a služeb informační společnosti.

Zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů (zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání).

Zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů.

Zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích

● Soukromoprávní média podle právní úpravy

TV NOVA

Společnost TV Nova s.r.o., je ve smyslu zákona č. 132/2010 Sb. poskytovatelem audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání poskytovaných prostřednictvím internetových stránek provozovaných společnostmi TV Nova s.r.o.

Provozovatelem televizního vysílání programů Nova, Nova Cinema, Nova Action, Nova 2, Nova Gold, Nova Sport 1, Nova Sport 2, Nova International a Voyo je ve smyslu zákona č. 231/2001 Sb. společnost TV Nova s.r.o. Orgánem dohledu nad provozováním televizního vysílání je Rada pro rozhlasové a televizní vysílání.

TV PRIMA

Společnost FTV Prima, spol. s r.o., provozuje celoplošné televizní vysílání programů Prima, Prima COOL, Prima ZOOM, Prima MAX, Prima LOVE a Prima KRIMI.

UPC

UPC Česká republika, s. r. o., je největším českým poskytovatelem placených televizních služeb a vysokorychlostního internetu. Je součástí společnosti skupiny Liberty Global – největšího světového kabelového operátora, který obsluhuje přes 27 miliónů klientů ve 14 zemích s 56 miliony objednaných služeb. Skupina zahrnuje spotřebitelské značky Virgin Media, Ziggo, UPC, Unitymedia, Telenet, VTR a Liberty.

ROZHLASOVÉ VYSÍLÁNÍ

Naprostá většina rozhlasových stanic v ČR má soukromoprávní povahu a tvoří je tzv. malá rádia, která mají regionální dosah (např. Vysočina, Rádio Orlicko apod.). Pouze několik soukromých stanic má přidělenou licenci na celoplošné vysílání (např. Rádio Impuls, Frekvence 1 či Evropa 2). Obsahově speciálním vysíláním je Radio Proglas, které je křesťanská stanice.

Rádio IMPULS

Vlastníkem rozhlasové stanice je LONDA spol. s r. o., která spadá pod holding Agrofert, a.s. ze svěřenského fondu Andreje Babiše.

FREKVENCE 1 (včetně Evropy 2, Rádia Bonton, Dance Rádia)

Od roku 2018 je rádio ve vlastnictví firmy Czech Media Invest, které je součástí majetku podnikatele D. Křetínského. D. Křetínský je též spolumajitelem někdejšího vydavatelství Ringier ČR (Blesk, Reflex, deník Sport), který změnil jméno na Czech News Center.

Základní zákonná úprava regulující soukromoprávní média ***Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník***

Podnikatel

§ 420

(1) Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.

(2) Pro účely ochrany spotřebitele a pro účely § 1963 se za podnikatele považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.

§ 421

(1) Za podnikatele se považuje osoba zapsaná v obchodním rejstříku. Za jakých podmínek se osoby zapisují do obchodního rejstříku, stanoví jiný zákon.

(2) Má se za to, že podnikatelem je osoba, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona.

§ 422

Podnikatel, který nemá obchodní firmu, právně jedná při svém podnikání pod vlastním jménem; připojí-li k němu dodatky charakterizující blíže jeho osobu nebo obchodní závod, nesmí být klamavé.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

§ 1

(1) Obchodními korporacemi jsou obchodní společnosti a družstva.

(2) Společnostmi jsou veřejná obchodní společnost a komanditní společnost (dále jen „osobní společnost“), společnost s ručením omezeným a akciová společnost (dále jen „kapitálová společnost“) a evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení.

(3) Družstvy jsou družstvo a evropská družstevní společnost.

(4) Evropská společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení a evropská družstevní společnost se řídí ustanoveními tohoto zákona v rozsahu, v jakém to připouští přímo použitelné předpisy Evropské unie upravující evropskou společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení nebo evropskou družstevní společnost.

§ 2

(1) Osobní společnost může být založena jen za podnikatelským účelem nebo za účelem správy vlastního majetku.

(2) Činnosti, které podle jiného právního předpisu mohou vykonávat pouze fyzické osoby, mohou být předmětem podnikání nebo činnosti obchodní korporace, pokud tato činnost bude vykonávána pomocí osob, které jsou k tomu oprávněny podle jiného právního předpisu. Odpovědnost těchto osob podle jiných právních předpisů není dotčena.

1b) diskuse na téma „Jak hledat právní základ pro posouzení etických kvalit produkce českých médií?“

Diskuse se činnost právnických osob (veřejného práva i podniků soukromého práva), nikoliv osob fyzických. Učitel položí studentům tři otázky, které budou tvořit osnovu diskuse:

1. Existuje, resp. lze stanovit hodnotové kritérium pro posuzování aktivity právnícké osoby?
2. Existuje „překrývání“ hodnotových kritérií pro média veřejné služby a soukromé rozhlasové a televizní stanice?
3. Existují sankce? / Lze sankce stanovit? pro vymáhání hodnotových kritérií právnických osob?

Učitele řízená diskuse by měla postupně vést k odpovědím na předložené otázky z nichž by vyplynula odpověď na otázka základní: „Jak hledat právní základ pro posouzení etických kvalit produkce českých médií?“

Metodicky – v rámci diskuse – by měl učitel vést studenty k poznání rámcového východiska pro posuzování aktivity všech osob na území státu, včetně osob právnických. Smyslem diskuse by mělo být otevřít otázky k další diskusi, nikoliv je zavírat jednoznačnými a neprolomitelnými odpověďmi. Studenti by měli být vedeni k diskusi o hledání výkladu práva, nikoliv o rozhodování o těchto otázkách.

V rámci diskuse se lze opřít zejména o následující právní předpisy

Listina základních práv a svobod (výběr článků)

(Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky)

OBEČNÁ USTANOVENÍ

Čl. 1

Lidé jsou svobodní a rovni v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcižitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.

Čl. 2

(1) Stát je založen na demokratických hodnotách a nesmí se vázat ani na vylučnou ideologii, ani na náboženské vyznání.

(3) Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.

Čl. 3

(1) Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.

LIDSKÁ PRÁVA A ZÁKLADNÍ SVOBODY

Oddíl první

Základní lidská práva a svobody

Čl. 7

(1) Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem.

Čl. 8

(1) Osobní svoboda je zaručena.

Čl. 10

(1) Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.

(2) Každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života.

(3) Každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.

Čl. 11

(3) Vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem.

Čl. 12

(1) Obydlí je nedotknutelné. Není dovoleno do něj vstoupit bez souhlasu toho, kdo v něm bydlí.

Čl. 14

(1) Svoboda pohybu a pobytu je zaručena.

Oddíl druhý

Politická práva

Čl. 17

(1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.

(2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.

(3) Cenzura je nepřípustná.

(4) Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

(5) Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.

HLAVA ČTVRTÁ

HOSPODÁŘSKÁ, SOCIÁLNÍ A KULTURNÍ PRÁVA

Čl. 26

(1) Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.

(2) Zákon může stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností.

(3) Každý má právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací. Občany, kteří toto právo nemohou bez své viny vykonávat, stát v přiměřeném rozsahu hmotně zajišťuje; podmínky stanoví zákon.

HLAVA V

PRÁVNÍ SKUTEČNOSTI

Díl 1

Právní jednání

Oddíl 1

Všeobecná ustanovení

§ 545

Právní jednání vyvolává právní následky, které jsou v něm vyjádřeny, jakož i právní následky plynoucí ze zákona, dobrých mravů, zvyklostí a zavedené praxe stran.

§ 546

Právně lze jednat konáním nebo opomenutím; může se tak stát výslovně nebo jiným způsobem nevzbuzujícím pochybnost o tom, co jednající osoba chtěla projevit.

§ 547

Právní jednání musí obsahem a účelem odpovídat dobrým mravům i zákonu.

1c) samostatná práce studentů na téma „Podnikatelský projekt vybraného média“

Učitel by měl rozdělit studenty do tří skupin, které by v časově určeném termínu (cca 14 dní) přeložili podnikatelský projekt založení vybraného média, s přihlédnutím na použití platných a účinných právních předpisů, který by se pak v rámci veřejné diskuse hodnotil. Bylo by vhodné, aby byl předem stanoven rozdílný druh média i právnické osoby v rámci jednotlivých skupin, a sice následovně:

- soukromé rádio – fyzická osoba podnikající podle živnostenského zákona,
- televizní vysílání – právnická osoba (společnost s ručením omezeným),
- společenský týdeník

Kritériem pro hodnocení by byla reálnost a kvalita podnikatelského záměru s pohledu využití právních předpisů.

Výukový blok II

Právní informace

2a) přednáška na téma „Struktura právních informací v českých médiích“

2b) diskuse na téma „Jak nacházet právní základ v publikačních výstupech českých médií“

2c) samostatná práce studentů na téma „Napsání zprávy a otázek pro rozhovor k legislativní přípravě návrhu zákona“

2a) přednáška na téma „Struktura právních informací v českých médiích“

Základním zdrojem pro přednášku by byla kapitola „2. Právo a systém práva v ČR“ ze skript pro studenty. Přednášející by přitom se měl na základě vlastního uvážení zaměřit na vybranou podkapitulu z celé kapitoly (tj. 2.1 Prameny práva, 2.2 Právní informace a právní povaha informací, 2.3 Typologie právních informací), k níž by pak studenti na závěr mohli klást otázky.

2b) diskuse na téma „Jak nacházet právní základ v publikačních výstupech českých médií“

Diskusi vést na základě eseje, kterou by vypracoval vybraný student, a před diskusí rozeslal celé skupině. Vyučující by diskusi měl výlučně moderovat, koordinovat, nikoliv do ní invazivně zasahovat. Cílem diskuse by mělo být vytipování obecně přijatelných bodů, na jejichž základě by bylo možné hledat a nacházet právní podstatu zpráv z Parlamentu ČR.

2c) samostatná práce studentů na téma „Napsání zprávy a otázek pro rozhovor k legislativní přípravě návrhu zákona“

Vyučující zadá polovině studentů vypracování zpravodajského materiálu o schválení návrhu zákona v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR a druhé polovině studentů vypracovat soubor 5 otázek příslušnému ministrovi o přípravě a aplikaci stejného zákona. Obě skupiny by pak na hodině měli navzájem hodnotit a) obsah zpravodajského materiálu (úplnost, objektivitu, rychlost, informační hodnotu) a b) strukturu a obsah otázek, které by vedli studenti s příslušným ministrem. V případě dostatku času by mohli

studenti před vyučujícím svůj výsledek zkontrolovat tím, že by se sám stal „ministrem“, kterému by studenti kladli vypracované otázky a následně by zhodnotil zpravodajský materiál první skupiny. Hodnocením by byl souhrn kritérií, na jejichž základě by bylo možné obdobné materiály připravit do budoucna.

Výukový blok III

3a) přednáška na téma „Právní informace a prostředky mediální manipulace“

3b) diskuse na téma „Jak odhalovat mediální manipulaci nástroji neformální logiky“

3c) samostatná práce studentů na téma „Napsání manipulativního publicistického textu k soudní aplikaci zákona“

3a) přednáška na téma „Právní informace a prostředky mediální manipulace“

Základním zdrojem pro přednášku by byla kapitola „3. Prostředky mediální manipulace“ ze skript pro studenty. Přednášející by přitom se měl na základě vlastního uvážení zaměřit na vybranou podkapitulu z celé kapitoly, zejména na vybrané otázky neformální logiky, jako:

- odhalování logických chyb v uvažování (neformální logika),
- logické postupy správného, tj. pravdivého uvažování (formální logika),
- metody dokazování v rámci společenských věd,
- noetika, tj. filozofické postupy poznávání,
- analytické metody argumentace.

K výkladu uvedených otázek by vyučující využil již existující znalosti studentů ze základů společenských věd a dalších předmětů (zejména českých dějin a literatury). Cílem je propojit znalosti se skript se znalostmi získanými ve škole. Ve výsledku by pak mělo být dosaženo vzájemného propojení obou výukových cyklů a zkušenost studentů, že jejich vzdělání má povahu vzájemné provázanosti a souvislosti více znalostních okruhů.

3b) diskuse na téma „Jak odhalovat mediální manipulaci nástroji neformální logiky“

Základním zdrojem pro diskusi by byla kapitola „4. Mediální manipulace a její odhalování“ ze skript pro studenty. Diskusi by měla – stejně jako u předchozí části – uvést esej, kterou by vypracoval vybraný student, a před diskusí rozeslal celé skupině. Vyučující by diskusi měl studentů tentokrát „pozorovateli“ s tím, že k moderování a koordinaci by vybral stu-

denta, který by byl k dané eseji nejkritičtější. Cílem diskuse by mělo být na základě uvedené eseje vést a řídit otevřenou diskusí na vybrané téma. Ve výsledku by mělo dojít ke shrnutí principů diskuse na otázky, které jsou kontroverzní a vyvolávají rozdílné reakce. Maximalizací výsledku by bylo takto vybrané body posoudit axiologicky, tj. do jaké míry jsou výsledkem hodnotové základu jednotlivých diskutujících dle vybraných článků Listiny (demokratičnost, svoboda projevu, ochrana osob apod.)

3c) samostatná práce studentů na téma „Napsání manipulativního publicistického textu k soudní aplikaci zákona“

Samostatná práce studentů by byla vedení po „vzoru“ předchozí výuky. Vyučující by zadal polovině studentů vypracování objektivního zpravodajského materiálu o schválení návrhu zákona v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR a druhé polovině studentů vypracovat manipulativní zpravodajský materiál ke stejnému návrhu zákona. Obě skupiny by pak na hodině měly navzájem hodnotit a) obsah zpravodajského materiálu (úplnost, objektivitu, rychlost, informační hodnotu) a b) manipulativní techniky a jejich využití/ nevyužití při zpracování textu a jeho prezentaci. Hodnocením by bylo vypracování souhrnu kritérií, na jejichž základě by bylo možné obdobné materiály posuzovat – a odhalovat mediální manipulaci.

Závěr

Celý cyklus by měl doplnit základ studia, které studenti absolvují v rámci výuky. Jeho cílem je vést studenty k samostatnému přemýšlení, k hledání dalších informací a k hodnotově založeným metodám posuzování informací. V tomto smyslu je možné cyklus doplňovat a rozšiřovat o další literaturu a právní předpisy.

Vlastní studijní materiál je jedním z pohledů na uvedenou problematiku, přičemž si nenárokují na úplnost a absolutnost. K danému tématu existují stovky až tisíce odborných publikací a textů, které lze doporučit k rozšíření znalostí. Osobitý přístup k tématu u uvedeného výukového cyklu má – s ohledem na uvedené publikace – vést k samostatnosti v přemýšlení a hledání vlastních, individuálních přístupů a pohledů na svět médií a jejich analýzu.

Metodika pro učitele je nedílnou součástí
nového vzdělávacího programu
Nová média a sociální síť
který je vytvořen v rámci projektu financovaného z OP VVV:
„Informace pro rozvoj demokratické společnosti“,
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008181.

Autor: Peter Mišúr

I | R
— | —
D | S
INFORMACE
V DEMOKRATICKÉ
SPOLEČNOSTI

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

